

**PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU I NAUK SPOŁECZNYCH
KATEDRA NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH
ZAKŁAD PEDAGOGIKI**

PROGRAM PRAKTYK

ZAWODOWYCH

NA KIERUNKU

PEDAGOGIKA

profil praktyczny

DLA SPECJALNOŚCI

**PEDAGOGIKA RESOCJALIZACYJNA
I OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZA**

PROGRAM PRAKTYK ZAWODOWYCH NA KIERUNKU PEDAGOGIKA

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawę prawną poniższego Programu Praktyk na Kierunku Pedagogika stanowi *Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej; Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym; Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty z późn. zm.; Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; Uchwałę nr 486/2013 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 maja 2013 roku dotyczącej propozycji wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku Pedagogika, studia I stopnia o profilu praktycznym, zał. nr 9; Uchwała 24/2015 Senatu PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 29 maja 2015 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów kształcenia pierwszego oraz drugiego stopnia, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających oraz Statutu i Regulaminu studiów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.*
2. Program określa szczegółowe zasady organizacji praktyki zawodowej, w tym cele, efekty i formy praktyki, miejsce i czas trwania, warunki zaliczenia oraz obowiązki studentów i opiekunów praktyk.
3. Niniejszy program obowiązuje studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, odbywających studia na kierunku pedagogika na specjalnościach nie nauczycielskich .
4. *Program Praktyk* zatwierdza Kierownik Zakładu Pedagogiki.

Rozdział II

WYMIAR, FORMY, MIEJSCE I DOKUMENTACJA PRAKTYKI ZAWODOWEJ

1. W trakcie całego cyklu kształcenia na kierunku pedagogika student odbywa **trzy miesiące praktyk (12 pkt ECTS)**.
2. Praktyka zawodowa realizowana jest w trzech etapach, jako:
 - Praktyka **psychologiczno-pedagogiczna** w wymiarze: **czterech tygodni (80 godzin – 4 pkt ECTS)** – w trakcie II semestru;
 - Praktyka **pedagogiczna** w wymiarze **czterech tygodni (80 godzin – 4 pkt ECTS)** – w trakcie IV semestru studiów (moduł o charakterze *resocjalizacyjnym* lub *opiekuńczo-wychowawczym*);

- Praktyka **pedagogiczna** w wymiarze **czterech tygodni (80 godzin - 4 pkt ECTS)** – w trakcie VI semestru studiów (moduł o charakterze *resocjalizacyjnym* lub *opiekuńczo-wychowawczym*, inny jak w semestrze IV).

3. Student może realizować Praktykę:

- **psychologiczno-pedagogiczną w placówkach oświatowych** (np. bursa, internat, szkoła podstawowa – pedagog, świetlica szkolna);
- **dla modułu o charakterze resocjalizacyjnym** w: zakładzie karnym, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii; specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania; w szkołach funkcjonujących przy zakładach karnych; przy aresztach śledczych, schroniskach dla nieletnich, placówkach interwencyjnych, policji (prewencja), zespołach kuratorskiej służby sądowej i innych placówkach, instytucjach i organizacjach prowadzących działalność o charakterze resocjalizacyjnym;
- **dla modułu o charakterze opiekuńczo-wychowawczym** w: żłobkach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych, np. z pedagogiem szkolnym, nauczycielem świetlicy szkolnej; w placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego pobytu (bursy, internaty), placówkach oświatowo-wychowawczych, w tym szkolnych schroniskach młodzieżowych, umożliwiających rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w placówkach wsparcia dziennego (o charakterze opiekuńczo-wychowawczym), świetlicach środowiskowych oraz innych placówkach, instytucjach i organizacjach prowadzących działalność o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.

3. Praktyka może odbywać się poza granicami kraju.

4. Praktykę zawodową student odbywa w okresie wakacji lub w okresie zajęć dydaktycznych w dni wolne od tych zajęć, ewentualnie w godzinach, w których nie odbywają się zajęcia programowe na uczelni.

5. Studenta obowiązuje czas pracy zgodnie z kodeksem pracy i regulaminem pracy obowiązującym w placówce/ instytucji, w którym student odbywa Praktykę.

6. Podstawą realizacji Praktyki jest porozumienie zawierane między Uczelnią a zakładem pracy.

7. Student odbywa Praktykę na podstawie skierowania otrzymanego z Uczelni.

8. Praktykę zagraniczną student organizuje we własnym zakresie i ponosi wszelkie koszty z nią związane. Dokumenty kierujące na Praktykę za granicą wydawane są w języku polskim. Dokumenty poświadczające odbycie Praktyki za granicą

student składa wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.

Rozdział III

ORGANIZACJA POSZCZEGÓLNYCH FORM PRAKTYKI ZAWODOWEJ

1. Praktyka psychologiczno-pedagogiczna (I rok)

Cel główny

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą, resocjalizacyjną z uczniami a także zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Cele szczegółowe

- a) Zapoznanie się ze specyfiką placówki,/ instytucji w której Praktyka jest realizowana w szczególności: poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych; sposobu funkcjonowania; organizacji pracy, pracowników i uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.
- b) Obserwowanie zwłaszcza: aktywności dzieci/uczniów/młodzieży interakcji dorosły (nauczyciel-wychowawca – opiekun) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych; czynności podejmowanych przez Opiekuna Praktyk z ramienia placówki; dynamiki grup; zachowań i postaw dzieci i młodzieży.
- c) Współdziałanie z Opiekunem Praktyk z ramienia określonej instytucji w wykonywaniu różnych czynności zawodowych, w sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą, podejmowaniu działań wychowawczych, prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych, resocjalizacyjnych, podejmowaniu działań na rzecz osób ze specjalnymi potrzebami np. integracja, socjalizacja, poradnictwo.
- d) Pełnienie roli opiekuna, wychowawcy.
- e) Analizowanie i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Efekty kształcenia

Po pierwszym roku studiów student:

- a) zna podstawy systemu bezpieczeństwa i zasady higieny pracy w instytucjach edukacyjnych i wychowawczych, ich praktyczne uwarunkowania oraz realizacje (K_W17);
- b) zna, potrafi nazwać i opisać podstawowe struktury społeczne, środowiska i instytucje istotne dla studiowanej specjalności (K_W07);
- c) na podstawie własnej obserwacji potrafi analizować różne przejawy zachowań w wybranym przez siebie obszarze społecznej praktyki (K_U02);
- d) umie budować relacje społeczne z innymi uczestnikami procesów pedagogicznych, studiów i badań, umie pełnić różne role w sytuacji współpracy (K_U21);
- e) potrafi hierarchizować własne cele, optymalizować własną działalność pedagogiczną (K_K03).

2. Praktyka pedagogiczna (II rok)

Cel główny

Celem Praktyki jest pogłębienie wiedzy pedagogicznej i gromadzenie doświadczeń związanych z pracą pedagogiczną w wybranej instytucji.

Cele szczegółowe

- a) Obserwacja i analiza pracy instytucji i uczestników działalności pedagogicznej.
- b) Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki w praktyce.
- c) Przeprowadzenie prostych badań pedagogicznych w miejscu odbywania praktyki.
- d) Aktywne uczestnictwo w działaniach placówki.

Efekty kształcenia

Po drugim roku studiów praktykant:

- a) zna procesy tworzenia się i oddziaływania głównych środowisk wychowawczych, ma wiedzę o występujących w nich problemach oraz o przyczynach tych problemów (K_W10);
- b) umie wybrać metody i formy działania biorąc pod uwagę ich adekwatność do problemów występujących w konkretnych obszarach działalności pedagogicznej (K_U15);

- c) umie zaprojektować i przeprowadzić wszystkie fazy procesu badawczego – formułować problemy, dokonać wyboru metody, wyciągnąć i zaprezentować wnioski z badań, zwłaszcza związanych z wybranym obszarem działalności praktycznej (K_U10);
- d) jest zdolny do współpracy i współdziałania z innymi – specjalistami i niespecjalistami – zarówno podczas pracy indywidualnej jak i zespołowej (K_K07).

3. Praktyka pedagogiczna (III rok studiów)

Cel główny

Celem Praktyki jest doskonalenie umiejętności zawodowych w zakresie wybranej specjalności.

Cele szczegółowe

- a) Wykorzystywanie zdobytej wiedzy w zakresie metodyki wykonywania typowych zadań placówki.
- b) Analiza, diagnoza i prognoza strategii działań pedagogicznych placówki.
- c) Obserwowanie i hospitowanie zajęć;
- d) Ocena przydatności metod stosowanych w różnych sferach działalności pedagogicznej placówki.
- e) Przygotowanie do odpowiedzialnego wykonywania obowiązków zawodowych.

Efekty kształcenia

- a) posiada wiedzę metodyczną w zakresie praktycznej działalności pedagogicznej, zwłaszcza w odniesieniu do studiowanej specjalności (K_W16);
- b) potrafi opisywać, na podstawie własnej obserwacji, różne przejawy zachowań w wybranym przez siebie obszarze społecznej praktyki (K_U02);
- c) potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną w odniesieniu do konkretnych sytuacji pedagogicznej praktyki (opiekuńczej, wychowawczej, edukacyjnej, resocjalizacyjnej i pomocowej) (K_U03);
- d) umie opracować podstawowe narzędzia diagnostyczne oraz prowadzić w oparciu o nie proces badawczy w odniesieniu do wybranego rodzaju działalności praktycznej (K_U09);

- e) potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych; w działaniach praktycznych wykorzystuje nowoczesne technologie (ICT) (K_U16);
- f) posługuje się zdobytą wiedzą w praktycznej działalności pedagogicznej, rozumie społeczne znaczenie wiedzy pedagogicznej (K_K02);

Rozdział IV

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I KRYTERIA OCENY

1. Na poziomie Opiekuna Praktyk z ramienia określonej instytucji
 - a) **Karta osiągniętych efektów kształcenia** (załącznik nr 2, 3, 4);
 - b) **Dziennik Praktyk**;
 - c) **Opinia Opiekuna Praktyk** (w Dzienniku Praktyk).

2. Na poziomie Opiekuna Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW

- a) **Dziennik Praktyk**;
- b) **Raport z Praktyk**, w tym:

- **I rok studiów**

Raport z działalności pedagogicznej, który powinien zawierać następujące elementy:

- *Charakterystykę placówki* – dotyczącą sposobu jej funkcjonowania, organizacji pracy, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- *Arkusze obserwacji zajęć/lekcji* – załącz. nr 1;
- *Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji*;
- *Analizę wybranych działań opiekuńczo-wychowawczych* zaobserwowanych w trakcie odbywania praktyki, obejmująca analizę przebiegu określonego procesu, jego efektów oraz zawierająca wskazania dotyczące obszarów wymagających modyfikacji.
- *Uwagi ogólne o odbytej Praktyce* – zawierające podsumowanie na temat sensu wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku lokalnym.

- **II rok studiów**

Raport z własnej działalności badawczej – w ramach którego zadaniem studenta jest zaprojektowanie celu, tematyki i rodzaju

badań pedagogicznych tj. sporządzenie raportu z przeprowadzonych badań pedagogicznych na dowolnie wybrany temat – raport powinien zawierać: temat, cel badań, problem i hipotezy badawcze, zastosowane techniki, opis terenu badań i charakterystykę grupy badanej, wyniki badań i wnioski;

Analiza własnych działań edukacyjnych (wychowawczych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych), które student realizował podczas Praktyk pod kątem ich modyfikacji w przyszłym działaniu.

- **III rok studiów**

Diagnoza środowiska – w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej;

Projekt własnej działalności pedagogicznej w oparciu o metodykę typowych działań wybranej specjalności zawodowej (*pedagogika resocjalizacyjna i opiekuńczo-wychowawcza*);

Ocena przydatności projektu i możliwość jego realizacji w danej placówce.

Rozdział V

UWAGI KOŃCOWE

1. Realizacja *Programu Praktyk* jest warunkiem zaliczenia każdego roku akademickiego.
2. Wszelkie zapytania i uwagi można konsultować z Opiekunem Praktyk z ramienia Zakładu Pedagogiki PSW.
3. Kierownik Zakładu może ustalić indywidualną formę odbywania Praktyki.
4. Niniejszy program wchodzi w życie z dniem podpisania.

Biała Podlaska

Opracowanie – opiekunowie praktyk:

dr Marzena Ruszkowska (I rok studiów)

dr Sebastian Sobczuk (II rok studiów)

dr Stanisława Nazaruk (III rok studiów)

ARKUSZ OBSERWACJI

Imię i nazwisko osoby prowadzącej zajęcia	
Grupa	
Cel obserwacji	
OBSERWACJA ZAJĘĆ	
1. Temat zajęć	
2. Cele zajęć i ich realizacja	
3. Metody i środki realizacji	
4. Wykorzystanie pomocy dydaktycznych	
5. Uwagi i spostrzeżenia, które warto wykorzystać we własnej pracy dydaktycznej i wychowawczej:	
6. Uwagi i spostrzeżenia prowadzącego zajęcia:	
7. Podpis praktykanta obserwującego zajęcia	
8. Podpis osoby prowadzącej zajęcia	
Miejscowość, dnia:	

Załącznik nr 2.

.....
Imię i nazwisko

**KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA
I rok studiów – praktyka psychologiczno-pedagogiczna**

Wypełnia opiekun z ramienia placówki

L.p.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student zna podstawy systemu bezpieczeństwa i zasady higieny pracy w instytucjach edukacyjnych i wychowawczych, ich praktyczne uwarunkowania oraz realizację.			
2.	Student na podstawie posiadanej wiedzy teoretycznej, potrafi nazwać i opisać podstawowe struktury społeczne, środowiska i instytucje istotne dla studiowanej specjalności.			
3.	Student na podstawie własnej obserwacji potrafi analizować różne przejawy zachowań w wybranym przez siebie obszarze społecznej praktyki.			
4.	Student umie budować relacje społeczne z innymi uczestnikami procesów pedagogicznych, studiów i badań, umie pełnić różne role w sytuacji współpracy.			
5.	Student potrafi hierarchizować własne cele, optymalizować własną działalność pedagogiczną.			

ZALICZENIE PRAKTYK – I ROK STUDIÓW		
Data	Ocena	Podpis osoby zaliczającej

Załącznik nr 3.

.....
Imię i nazwisko

**KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA
II rok studiów – praktyka pedagogiczna**

Wypełnia opiekun z ramienia placówki

L.p.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student zna procesy tworzenia się i oddziaływania głównych środowisk wychowawczych, ma wiedzę o występujących w nich problemach oraz o przyczynach tych problemów.			
2.	Student umie wybrać metody i formy działania biorąc pod uwagę ich adekwatność do problemów występujących w konkretnych obszarach działalności pedagogicznej.			
3.	Student umie zaprojektować i przeprowadzić wszystkie fazy procesu badawczego – formułować problemy, dokonać wyboru metody, wyciągnąć i zaprezentować wnioski z badań, zwłaszcza związanych z wybranym obszarem działalności praktycznej.			
4.	Student jest zdolny do współpracy i współdziałania z innymi – specjalistami i niespecjalistami – zarówno podczas pracy indywidualnej jak i zespołowej.			

ZALICZENIE PRAKTYK – II ROK STUDIÓW

Data	Ocena	Podpis osoby zaliczającej

.....
Imię i nazwisko

**KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA
III rok studiów – praktyka pedagogiczna**

Wypełnia opiekun z ramienia placówki

L.p.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student posiada wiedzę metodyczną w zakresie praktycznej działalności pedagogicznej, zwłaszcza w odniesieniu do studiowanej specjalności.			
2.	Student potrafi opisywać, na podstawie własnej obserwacji, różne przejawy zachowań w wybranym przez siebie obszarze społecznej praktyki.			
3.	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę teoretyczną w odniesieniu do konkretnych sytuacji pedagogicznej praktyki (opiekuńczej, wychowawczej, edukacyjnej i resocjalizacyjnej).			
4.	Student umie opracować podstawowe narzędzia diagnostyczne oraz prowadzić w oparciu o nie proces badawczy w odniesieniu do wybranego rodzaju działalności praktycznej.			
5.	Student potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych; w działaniach praktycznych wykorzystuje nowoczesne technologie (ICT).			
6.	Student posługuje się zdobytą wiedzą w praktycznej działalności pedagogicznej, rozumie społeczne znaczenie wiedzy pedagogicznej.			

ZALICZENIE PRAKTYK – III ROK STUDIÓW

Data	Ocena	Podpis osoby zaliczającej